

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. לא שנו אלא אלמנה אבל גרושה משביעין אותה. 1.....
- ב. לא שנו אלא בב"ד אבל חוץ לבית דין משביעין אותה. 1.....
- ג. אמר רב הונא מודה רב בקופצת. 3.....
- ד. התובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות. 3.....
- ה. שתהא נודרת ... בשלא ניסת אבל ניסת אין מדירין אותה. 4.....
- ו. אין הבעל מיפר בקודמין. 5.....
- ז. וניחוש דלמא אזלה לגבי חכם. 6.....
- ח. נדר שהודר ברבים יש לו הפרה ואיכא למאן דאמר אין לו הפרה. 6.....
- ט. צריך לפרט הנדר ... זימנין דגייז ליה לדיבוריה ... משום מילתא דאיסורא. 7.....
- י. הנושא נשים בעבירה פסול עד שידור הנאה ותני עלה נודר ועובד יורד ומגרש ואי אמרת אינו צריך לפרט את הנדר ליחוש דילמא אזיל לגבי חכם ושרי ליה. 7.....

דף לה.

א. לא שנו אלא אלמנה אבל גרושה משביעין אותה

דוקא אלמנה אין משביעין אותה בב"ד¹, אבל גרושה כשמשביעין אותה כגון שאין בעלה בפנינו וכדומה, משביעין אותה אפילו בב"ד. וטעם הדבר² משום שלא נמנעו הראשונים מלהשביע אלא באלמנה, משום דאלמנה טרחה עבור היתומים, ובאותה הנאה שטוחרת עבור היתומים תבוא להורות התירא לעצמה בדבר מועט ותטלנו בשכר טרחה, ותשבע לשקר. אבל גרושה שאין חשש זה משביעין אותה אפילו בב"ד.

ב. לא שנו אלא בב"ד אבל חוץ לבית דין משביעין אותה

כבר התבאר לעיל דף לד: שבזמן התנאים והאמוראים היו נמנעין מלהשביע את האלמנה בבית דין, משום מעשה שהיה באשה אחת שנשבעה והיתה סבורה שנשבעה באמת וטעתה ונענשה ביותר שמת בנה, ואמרו חכמים ז"ל

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז צו כ

² לבוש שם וט"ז כ

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

מה מי שנשבע באמת כך, הנשבע על שקר על אחת כמה וכמה, לכך היו נמנעים מלהשביעה בב"ד, שהיא שבועה חמורה מאד וחששו שמא לא תדקדק עצמה ותטעה בשבועתה³.

אולם היו משביעין אותה חוץ לבית דין להקל עונשה שהיא אינה חמורה כל כך שאינה בשם ולא בנקיטת חפץ אלא בקללת ארור.

ובימינו משביעין אפילו אלמנה בבית דין, וטעם הדבר משום שבאותו ענין שאנו רגילין להשביעה שגוזרים עליה בחרם ובשבועת התורה שתודה על מה שקבלה בכתובתה, אין העונש מרובה כל כך כמו כשהשבועה היוצאה מפיה לשקר⁴, דהוי כעין שבועת שוא דכתיב בה (שמות כ פסוק ז) לא יִנָּקָה.

וצריכה לישבע בפני שלשה כשרים שהם בית דין, ואם נשבעה בפני שלשה שהם קרובים צריכה לחזור ולישבע. ולכתחלה צריכה לישבע בפני היתומים, אבל אם נשבעה שלא בפניהם או שאין היתומים רוצים להיות אצל השבועה משביעין אותה שלא בפניהם. ויכולין היתומים להחרים אפילו אחר השבועה על כל מי שיודע אם הפקידה האלמנה נכסים שלו.

נוסח שטר השבעת כתובה מהלבוש.

בפנינו חתומי מטה אתא קדמנא מרת פלונית בת ר' פלוני אלמנת ר' פלוני בן פלוני לישבע על כתובתה ושטר כתובתה בידה ובכך איימנו עליה ודקדקנו אחריה והשבועה בנקיטת חפץ⁵ כעין שבועה דאורייתא על דעת המקום ועל דעתנו שלא מכרה כתובתה לא לבעלה ולא לאחרים ושלא מחלה ושלא גנבה לא בחייו ולא אחרי מותו כלום מנכסי בעלה ולא אתפסה בעלי צררי כסף או שוה כסף ושלא הבריחה מנכסי בעלה לא בחייו ולא במותו ושלא בזוזה מנכסי בעלה יותר מן הראוי לאשת איש לא בחייו ולא במותו וגם נשבעה בפנינו שכל הנכסים שהניח בעלה הנ"ל אינם מגיעים

³ נראה פשוט דאף במקום דלא שייך לומר דמוריא היתרא בהאי הנאה דקא מרחא קמי יתמי אעפ"כ אין משביעין אותה אלא חוץ לב"ד דלא פלוג והכי מוכח בגמ' שם בהא דמשני ההוא גט יבמין הוה ע"ש. פ"ת שם ח

⁴ ולא יקשה לך דהשתא משביעין אותה אפילו בב"ד דשבועה שלנו אינה חמורה כ"כ משום דשבועה שלהם היתה שתאמר האמת עכשיו נמצא כשהיא משקרת הרי זה שבועת שוא אבל השתא משביעין אותה שתאמר אמת אח"כ כשישאלו אותה וכשהן משקרין לאחר השבועה הרי זה שבועת שקר ואינה חמורה כ"כ משום שבשעת השבועה היה בדעתה לומר אמת כ"כ. ט"ז שם כא מהמרדכי

⁵ לשון הלבוש ועיין בבית מאיר שם וז"ל כתב הב"ש בשם הט"ז דאין צריך נק"ח בשבוע' זו וזה ל' הט"ז עוד ראיתי נוהגין שנותנים ספר בידה בשעת השבועה ונ"ל שאינו נכון להצריך בזה נק"ח כי לא מצינו זה עכ"ל ותימא לי הא כבר איתא בב"י פלוגתא במשביעין חוץ לב"ד דהר"מ ומרד"ם מצריכי' אף לה נק"ח והר"ם בשם הגה' מיימון נמי הכי ס"ל דכבר נהגין אף בהיסת עכ"פ פתיחת ארון הקודש וע"ש בש"ך מביא דעות דאף היסת בעי נק"ח ואפי' למסקנת הפוסקים דהו"ל לב"ד א"צ נק"ח מ"מ לדין שמסיק הש"ע להשביע בב"ד ע"פ הר"י בלעזר וכן מסקנת הט"ז עצמו לנהוג כן הרי עיקרה שבועות הדיינים ונעשית בב"ד ולמה לא תיבעי נק"ח. אדרבה לא מצאתי מי שאינו מצריכה נק"ח. ודי במנהג הראשונים ליתן ספר בידה ומקורו מהנהגות רמ"א בח"מ סימן פ"ז סעיף ט"ו.

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

לסך כתובתה וכל הא דלעיל נשבעה בפנינו מרת פלונית הנ"ל בנקיטת חפץ על דעת המקום ועל דעתינו בלא ערמה ובלא מרמה בביטול כל מודעות בלא שום הוראת היתר לעצמה על כל הנ"ל ומעתה כל מה שבידה וברשותה החלטנו להיות הכל שלה כי התפשנוה הכל בכתובתה ואין ליורשי בעלה הנ"ל עליה מהיום והלאה שום דין ודברים מחמת נכסי בעלה הנ"ל וכל הא דלעיל עשינו ברשות ובציווי מהר"ר פלוני האב"ד ומה שנעשה נעשה בפנינו ח"מ היום יום פלוני בכך וכך לחדש שנת פלוני לאלף פלוני לזכות ולראייה כתבנו וחתמנו.

פלוני בן פלוני... פלוני בן פלוני... פלוני בן פלוני

ג. אמר רב הונא מודה רב בקופצת

אם קפצה ונשבעה בבית דין, גם בימי האמוראים נוטל כתובתה, ואינה צריכה לישבע עוד⁶.

ד. התובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות

כבר התבאר לעיל במסכת כתובות דף נד. שכנת אלמנה⁷ האשה חייבים היורשים לזונה כל ימי משך אלמנותיה אפילו בלא שבועה, אם נשארו נכסים מנכסי אביהם אבל אין חייבים לזונה מנכסיהם⁸, שכן הוא תנאי כתובה שתיקנו לה חכמים "דכל ימי מיגר אלמנותה תהא יתבה בביתו ומיתזנא מנכסיו". כלומר שכל ימי אלמנותך דירתך בביתי ותזוני מנכסי. אלא אם תתבעי כתובה⁹.

אולם מיד שתבעה¹⁰ כתובתה בבית דין מומחה¹¹, לא תקנו לה עוד מזונות, אפילו לא פרעוה עדיין, אם פרעוה אח"כ או אז למפרע מיום התביעה אין לה מזונות, שגלתה דעתה שרוצה להנשא, והמזונות תקנו לה בשביל כבודו של בעלה¹² שנפטר¹³. אבל

⁶ ב"ש שם לה, ומהר"ם מטרנאני ח"ב סי' א' לא כ"כ ע"ש

⁷ שו"ע ונו"כ שם צג ג

⁸ באר היטב שם ה

⁹ בגרושה היא להיפך כ"ז שלא תתבע אין לה מזונות לכ"ע ואם תתבע יש לה מזונות לשיטת הרא"ש אם לא סילק לה אחר התביעה. ב"ש שם ה

¹⁰ שו"ע ונו"כ שם ה

¹¹ ב"ש שם יב, וכן משמע ברמב"ם אישות יח א ועיין ט"ז שם ח דודאי אין הכונה מומחים סמוכים דזמן הגמ' אלא בית דין שהמחורו כלומר בית דין מקובל.

¹² ומשעה שתבעה בב"ד ולא חששה לכבודו אברה מזונותיה. הפלאה שם

¹³ רש"י בפ' השולח דף ל"ה ע"א אין לה מזונות וטעמא דגליא דעתה דבעיא לאנסובי ואיהו לא אתנו בהדה אלא כל ימי מיגר ארמלותך בביתי שהיא אלמנה בשביל כבודו. ח"מ שם יג

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

אם אין להם לשלם, או שאינן רוצים לשלם יש לה מזונות¹⁴. וי"א¹⁵ שכל שתבעה אין לה מזונות גם אם לא פרעה.

תבעה מקצת כתובתה י"א¹⁶ שהפסידה מזונותיה. וי"א¹⁷ שלא הפסידה, אלא אם תבעה כל כתובתה.

אבל אם תבעה שלא בבית דין לא הפסידה מזונותיה, ואפילו אם תבעה בבית דין לא הפסידה אלא אם כן תבעה מעצמה, אבל אם תבעה מדוחק שלא נתנו לה מזונות, ולא פרעה¹⁸, או שרמוה ואמרו לה פלוני רוצה לישא אותך¹⁹, ומחמת זה תבעה כתובתה או כיוצא בזה, לא הפסידה בזה מזונותיה.

אלמנה שבאה לבית דין לישבע על כתובתה ונשבעה בפני בית דין לא הפסידה בזה מזונותיה ששבעה איננה תביעה²⁰,

צוה הבעל שמטלטלי הבית יהיה לפרעון כתובתה, כל עוד שלא מכרה היא המטלטלין לא איבדה מזונותיה²¹.

דף לה:

ה. שתהא נודרת ... בשלא ניסת אבל ניסת אין מדירין אותה

כבר התבאר לעיל דף לד: שתקנו חכמים עוד שאשה הבאה ליפרע כתובתה, אם לא רצו היתומים להשביעה חוץ לבית דין מפני שנראה להם ששבעה זו קל בעיניה, ורוצים להדירה שהוא חמור בעיניהם שתהא נודרת להם על כל מה שירצו, הרשות בידם,

¹⁴ ב"ש שם יג

¹⁵ עיין הפלאה ובית יעקב ופ"ת ז מהקרב"נ

¹⁶ ש"ג והיינו הסברא שהביא הר"ן וכן היא דעת הרא"ה בב"ש שם יא

¹⁷ תוספו' והרא"ש ר"פ אף על פי וברמב"ם

¹⁸ שאם נתפרעה אפילו מתוך האונס אין לה מזונות. באר היטב שם יג

¹⁹ אבל אם תבעה כתובתה בשביל שהיתה יראה שילך היושר חוץ לעיר אבדה מזונותיה רשד"ם ח"א סי' קפ"א. הר"א ששון סי' קצ"ד הרש"ך ח"א סי' קע"ז ע"ש שכתבו דאפילו ברמוה ג"כ לא אמרין שלא אבדה מזונותיה אלא בתבעה לבד אבל בגבתה לכ"ע הפסידה מזונות ע"ש. וכנה"ג כתב עליהם ולבי מגמגם לחלוק עליהם ע"ש. אשה שתבעה כתובתה בב"ד וכשבאו לגבותה מצאו שכתובתה לא היתה ראויה להגבות בה אף דמגבין לה מנה מאתיים מתנאי ב"ד לא איבדה מזונותיה הרדב"ז ח"א סי' ע' ע"ש. באר היטב שם יד

²⁰ בלבוש כתב ששבעה איננה תביעה אלא שרוצה להוציא עצמה מן החשד שלא יאמרו צרי אתפסה, או מחלה או נפרעה או כי האי גוונא. ובח"מ טו כתב מהר"ן ששבעה איננה תביעה שנשבעה כדי שלא יפסידו יורשיה כתובתה אם מתה בלא שבעה דהא ק"ל אין אדם מוריש שבעה לבניו

²¹ באר היטב שם יב מהרמ"ט ח"ב קעז

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

ומדירין אותה אפילו בב"ד ואחר כך נוטלת כתובתה. אולם מה שיכולים להדירה אינו אלא כל זמן שלא נשאת, אבל אם נשאת אינו גובה כתובתה בהדרה, שהרי בעלה יפר לה, לפיכך אם נשאת אינה גובה אלא בשבועה.

ויכולין להדירה²² קודם שנשאת בכל מה שיבחרו לה היתומים שהוא דבר קשה להדירה עליו, כגון בדבר שיש בו עינוי נפש ותהיה באיסור כל ימיה, כגון שתאמר יאסר עלי דבר זה אם נהניתי שום דבר מכתובתי אם לא כך וכך כו'.

והוא שיהא דבר שיש בו עינוי נפש, אבל אם אין בו עינוי נפש או אפילו יש בו עינוי נפש ואינה באיסור כל ימיה, כגון שאומרים לה משביעין אנו עליך שלא תאכל דבר זה אם גבית שום דבר מכתובתיך אפילו היא אוכלת אותו בפנינו, לא מהני, שאינה חוששת על העונש אלא בנדר של עינוי נפש שעומדת בו כל ימיה.

ואין מדירין אותה מכל פירות שבעולם שהוא דבר שאי אפשר לעמוד עליו, והוא ליה כאומר שבועה שלא אישן שלשה ימים דמלקין אותו וישן לאלתר, אלא צריכה שתשייר דבר שתוכל לחיות בו.

ו. אין הבעל מיפר בקודמין

כבר התבאר במסכת נדרים דף סז. שהיתה אלמנה²³ בשעת הנדר ונשאת קודם שיחול והפר לה בעלה אינו מופר, לא שנא אמרה קונם עלי כבר זה לאחר שלשים יום ונשאת בנתיים, לא שנא אמרה בפירוש קונם עלי כבר זה לאחר שאנשא אינו יכול להפר שנאמר (שם פסוק י) וְנָדָר אֱלֻמָּנָה וְגֵרוּשָׁה וגו', כלומר מה שאסרה על נפשה והיא אלמנה או גרושה אף על גב שעכשיו אינה אלמנה וגרושה אלא נשאת אפילו כך יקום עליה ואין הבעל יכול להפר.

והוא הדין אם היתה ארוסה בתולה שלא היתה לאיש מעולם בשעה שנדרה²⁴, וחל הנדר אחר שנשאת לו, אינו יכול להפר. וזה נלמד גם כן מקרא דכתיב (שם פסוק יא) וְאִם פִּית אִשָּׁה נָדָרָה וגו' כלומר מה שנדרה בביתו דהיינו לאחר שנשאת, אבל מה שנדרה קודם לכן בעודה ארוסה אינו יכול להפר, שאין הבעל מפר בקודמין.

²² שו"ע ונו"ב שם

²³ שו"ע ונו"ב יו"ד רלד לה

²⁴ וב"ש אם היתה ארוסה לאחר שנתאלמנה אלא בבתולה ה"א כיון דהיה יכול להפר או בשותפות הבעל כדלעיל יפר גם עכשיו בשעת חלות הנדר. ש"ך שם נד

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

גם אם נודרת על דעת רבים²⁵, אינו גובה, כיון שבעלה מיפר אף מה שנדרה על דעת רבים.

גם אם שמענו שקיים הבעל את נדרה אינה גובה שחוששים אנו שמא אמר בלחש מופר לך²⁶.

אך אם נשבעה²⁷ גובה אפילו נשבעה אחר שנשאת, שאין הבעל יכול להפר.

ז. וניחוש דלמא אזלה לגבי חכם

כשמדירים²⁸ אותה היתומים כנוזכר אין חוששים שמא תלך לחכם או ג' הדיוטות ויתירו לה הנדר מכיון שצריכה לפרט הנדר כמו שיבואר להלן וממילא לא יתירו לה להפסיד היתומים.

ח. נדר שהודר ברבים יש לו הפרה ואיכא למאן דאמר אין לו הפרה

נדר שהותר²⁹ על דעת רבים אפילו מעצמו שלא הדירוהו הרבים, אמרו ז"ל שחמור הוא יותר מנדר על דעת חבירו מעצמו, ואין לו התרה בלא דעתם אלא אם כן יש מצוה בהתרתו, שמכיון שיש מצוה בהתרתו סמכינן שמן הסתם הם מסכימין להתרה, לפיכך מתירין לו בלא דעתם.

אבל לדבר הרשות צריכין דעתם, ולכשיסכימו להתרה מיהא מתירין אפילו לדבר הרשות. ויש מפרשים דלדבר מצוה אין צריך דעתם כמו שאמרנו דמסתמא יסכימו לדעת אחת, ולדבר הרשות אפילו דעתם אינו מועיל, דאפילו יסכימו הרבים שיתירו לו לא יהא ניתר, דכיון שתלה נדרו בדעת רבים אמרינן ודאי היה דעתו שלא יהא נדר זה ניתר עד שימצא לו פתח מפי הרבים האלו, וקים להו לרבנן דנדר כזה אין לו התרה עולמית, משום דהיתר כזה שעל ידי חכם אינו ניתר אלא על ידי פתחים ועל דעת רבים אין לו פתחים, משום דפתחו של זה אינו כפתחו של זה, שזה מתחרט מטעם זה וזה אינו מתחרט מאותו הטעם אלא מטעם אחר, ואי אפשר להשוות דעתם בפתחי חרטתם לפיכך לא יבא לידי התרה לעולם, אבל לדבר מצוה כולם מסכימים ונחרטים בדעת אחת.

²⁵ ב"ש שם לו

²⁶ גם י"א אפי' אם קיים יכול לחזור. שם

²⁷ שם

²⁸ ח"מ שם לד' ב"ש לו

²⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד רכח כא

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

מיהו אם אותם הרבים שנדר על דעתם אומרים שאינם מסכימים בהתרה, אפילו לדבר מצוה אין מתירין לו.

ט. צריך לפרט הנדר ... זימנין דגייז ליה לדיבוריה ... משום מילתא דאיסורא

אמרו חז"ל שקודם³⁰ שיתירו לו צריך שיפרט להם הנדר כדי ליזהר מן הרמאין, שמא ידרו דברים שאין מתירין, כגון שנדר להתרחק מן האיסור או מן הגזל וכהאי גוונא שיתבאר שאין מתירין, לפיכך יפרט להם הנדר, והסבה³¹ שבשבילה נדר, ואם לא פרט אין התרתן התרה מדרבנן שגזרו כן, אולם כשפרט לאחר מן המתירין סגי, בין שיאמר להם אותו האחד הפרט בין שיאמר להם סתם שהוא יודע שנדר זה מן הנדרים הנתרים הוא, סומכין עליו, אף על שהשנים האחרים אינם יודעים, לא הנדר ולא הסבה שנדר עברה.

י. הנושא נשים בעבירה פסול עד שידור הנאה ותני עלה נודר ועובד יורד ומגרש ואי אמרת אינו צריך לפרט את הנדר ליחוש דילמא אזיל לגבי חכם ושרי ליה

³⁰ שו"ע ונו"כ יו"ד רכח יד

³¹ ומתנימה דלא ראיתי נוהגין כן אפי' מרבנן דייקי ובאמת שבש"ס ופוסקים לא נזכר שצריך שיפרט הסיבה כו' אבל לרש"י ורשב"א וב"י דס"ל הכי קשיא ונראה משום דרוב הנדרים שבאים לפני חכם הן שנדר להתענות או שלא לאכול בשר ולשתות יין וכיוצא בהן דברים שהם לסגף נפשו וסבתן מסתמא ידוע שנדר בשביל להצדיק נפשו מ"ה אין רגילין לשאול על סבתן משא"כ כשנדר אדברים אחרים כגון שלא יהנה לחבירו שצריך שידע סבתם עכ"ל פרישה ומ"ש ובאמת שבש"ס ופוסקים כו' ליתא דמה דאיתא בש"ס ופוסקים צריך לפרט הנדר היינו שיפרט הסיבה כדמוכח בהשולח (דף ל"ה ע"ב) ובבכורות (סוף דף מ"ה) ע"ש בש"ס ופוסקים גם ליישובו עדיין ק' דהא אין נוהגין לפרט הסבה בשום נדר ועוד לדבריו מכ"ש דיש לפרט הסבה דלמא לא היתה כוונתו להצדיק נפשו ואנו חושבין דכוונתו היתה להצדיק נפשו גם בש"ס ופוסקים משמע דבכל נדר צריך לפרט אלא נראה דמאי דאמרינן צריך לפרט הנדר חובת הנודר הוא ולא שהחכם צריך לשאול על זה ומי שאינו מפרט הסבה היינו משום שנדר בסתם מבלי סבה ומי שנדר מחמת סבה ואינו מפרט באמת עון הוא בידו ואין מביאין ראיה מן השומים. ש"ך שם כה. ועיין אמרי ברוך שם, צע"ג דמתוספות (עירובין) [ערכין] דף כ"ג [ע"א] ד"ה [מ"ד] [מר סבר] מבואר שאין צריך לפרט הסיבה, ומדברי רש"י בגיטין [לה, ב ד"ה צריך] לא נשמע רק שצריך לפרט כל לשון הנדר, על כן תהא האשה צריכה לפרט שאמרה בנדרה אם נהנית מכתובתי, אבל מה שלא הוציא בפיו בעת שנדר רק חשב בלבו שמחמת זה נדרה אין צריך לפרט בפני החכם, אמנם מדברי התוספות גיטין [שם] ד"ה קסבר מבואר שדעתם שם שצריך לפרט גם הסיבה. וכן מבואר גם מדברי רש"י במסכת בכורות דף מ"ה ע"ב ד"ה צריך לפרט, יעוין בשו"ת מהרי"ט ח"א סימן קמ"ב.

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

כהן שהיה³² נושא נשים בעבירה אינו עובד עד שידירוהו ב"ד על דעת רבים, כדי שלא יהיה לו הפרה³³, שלא יוסיף לחטוא, ועובד ויורד ומגרש.

וכן אם היה מטמא למתים פסול עד שיקבל עליו בב"ד שלא יטמא, ואם עבר ועבד קודם שידיר או שיקבל אף על פי שהוא נשוי בעבירה לא חילל עבודה.

וכן לענין נשיאת כפים³⁴ כהן שנשא³⁵ גרושה וה"ה חללה וזונה או חלוצה נכרית וגירות³⁶, לא ישא כפיו³⁷, ואין נוהגין בו קדושה אפילו לקרות בתורה ראשון, ואפילו גירשה או מתה, פסול, עד שידור הנאה על דעת רבים³⁸, מהנשים שהוא אסור בהם. וגם צריך לקבל לגרש אותה באותו היום³⁹ ואם ירצה לשהותה עוד על איזה זמן שלא לגרשה⁴⁰, אף שהדיר ממנה הנאה אסור לישא כפיו וגם אינו עולה לתורה ראשון.

³² רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ו הלכה ט

³³ ותימ' למה לי ע"ד רבים כיון דצריך לפרט הנדר וכשישמע החכם הנדר לא יתיר לו ובב"ז סוף מנחו' הקשה קוש' זו, ונ"ל כיון דפליגי ביה אמוראי בגמרא ולא איפסקא הלכתא בהדיא חששו הרשב"א והרמב"ם דלמא אזל לגבי חכם דס"ל כמ"ד א"צ לפרט הנדר ושרי' ליה וא"ל מאלמנ' דאמר' פ"ד דגיטין דף ל"ד שתהא נודרת ליתומים דהיינו שתאמר יאסרו עלי כל פירות שבעולם אם נהניתי מכתובתי ולא חיישין דלמא אזלא לגבי חכם כו' והיינו משום דק"ל צריך לפרט וי"ל דגבי מלתא דאיסורא החמירו טפי. מנ"א שם נח ב"ש אבהע"ז צו לו, ועיין פרי מגדים אשל אברהם שם שפירש דבריו שבנושא נשים פסולות מדירין אותו שלא יהנה מאשתו לבד, א"כ יתיר החכם גם אם מדירין שלא יהנה מאשתו פסולה מינו גיז' מלת פסולה וכהאי גוונא נמי הוה מפרט הנדר ומופר הוא, ואלמנה מנכסי יתומים כיון דעיקר הנדר יאסרו פירות אם נהניתי מכתובה זה עיקר הנדר (ותלאה בתנאי), אם גיז' לתנאה לא הוה מפרט ולא מופר הוא, וכל זה מעלה ארוכה להרמב"ם, אבל הרשב"א הביאו (הב"י) ביו"ד [סימן] רכ"ח והמהב"ר שם סוברים דצריך לפרט הסיבה, א"כ קשה כאן. ולזה כתב שחששו שמא ילך אצל חכם תחלה שיסבור כתוספות דאין צריך לפרט הסיבה, וא"כ אף מדירה שלא ישא נשים פסולות לעולם יגז' ויאמר כן שלא ישא גרושה כו', והחכם לא ידע שהוא כהן. מה שאין כן באלמנה זהו עיקר הנדר וצריך לפרט, ואם לאו אין מופר. ועיין באר היטב אבהע"ז צו על שו"ע סעי' יט מש"כ עוד בזה.

³⁴ שו"ע ונו"כ או"ח קכח מ – מא

³⁵ וכתב הפמ"ג (א"א סקנ"ח) הנושא נשים לאו דווקא, הוא הדין בא עליה בזנות פסול לכתחילה לעבודה, והוא הדין לנשיאת כפיים אם היה מועד לכך, עד שידיר שלא לשוב עוד לכסלה, ו'נושא' אפילו פעם אחת נמי פסול. וכ"ש אם לקחה לו לאשה אך בלי חופה וקידושין דפסול לכהונה ולנשיאות כפיים שו"ת קנין תורה ח"ד סי' י"ב, ודלא כשו"ת בנין ציון ח"א סי' ו.

³⁶ מ"ב שם קמז

³⁷ ומה שנתבאר שאין שאר עבירות מונעים נשיאות כפיים היינו דוקא בעבירות שאין שאר הכהנים מוזהרים יותר מישראל אבל במה שהכהנים מוזהרים יותר מישראל שקדושת כהנים גרם לו והוא חיללו לפיכך פסול מדרבנן לכל דבר כהונה עד שידור ע"ד רבים. מ"ב קמז

³⁸ שנדר שהודר על דעת רבים אין לו התרה אבל כשלא ידור על דעת רבים חיישין שמא ילך אצל חכם וישאל על נדרו לפי שיצוה"ר תוקפו לעריות. מ"ב שם קמח

³⁹ והיינו דאפילו מגרש אותה אחר הנשיאת כפיים גם כן שרי, וכההיא דאמרינן שם בגמרא, נודר ועובד יורד ומגרש, אלא דצריך על כל פנים לקבל על עצמו תיכף באותו יום לגרשה. מ"ב קמט שער הציון קמז

⁴⁰ כ"ה באליה רבה בשם תשובת הרא"ם. וכתב עוד שם דאפילו הוא מעכב מחמת נפשות לגרשה אפילו הכי לעת עתה הוא פסול לכהונה. והפרי מגדים נשאר בדין זה בצריך עיון ולכן לא העתקתיו בפנים. שער הציון ס"ק קיז

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

נטמא במזיד⁴¹ למת שאינו משבעה מתי מצוה, פסול מן הדוכן וכל מעלות הכהונה, עד שישוב ויקבל בב"ד שלא יטמא עוד למתים. ובזה א"צ לידור ולישבע⁴².

רופא שמבקר מתים או שלומד רפואה ומטמא עצמו ע"י לימודים פתלוגיים על נפטרים, אף שהנפטרים הם נכרים, נפסל מלעלות לדוכן, עד שיקבל עליו לא לעבור עוד, שכיש לו תועלת הרווחת ממון אינו מועיל בקבלה לבד, עד שידור ברבים כמו בנשים בעבירה⁴³.

⁴¹ ודי לנו אם להחמיר במועד לכך, ולא באקראי כיון שבאמת עיקר דין זה לכו"ע אף בעבודה אינו כ"א קנסא דרבנן בעלמא וצ"ע לדינא, מ"ב קנ שם וביאור הלכה

⁴² דשאני עריות דיצרו תקפו

⁴³ תשובת כתב סופר סימן ט"ז